

Špecifiká lekárskej terminológie v zubnom lekárstve

Mária Bujalková a Dagmar Statelová

Abstrakt: Pre predmet lekárska terminológia v zubnom lekárstve nemá väčšina fakúlt v Čechách ani na Slovensku špeciálne výučbové materiály. Dôvodom je určite aj rozsah vedomostí požadovaný od zubných lekárov, pretože v praxi musia uplatňovať multidisciplinárny prístup, počínajúc od všeobecno-medicínskych disciplín až po špeciálne zameranie na zdravie a choroby ústnej dutiny a maxilofaciálnej oblasti. Je zrejmé, že treba vytvoriť vhodne kombinované učebné materiály, ktoré by vo väčšej miere reflektovali potreby zubného lekárstva, čo sa týka jeho špecifickej terminológie. V oblasti anatomickej terminológie by zahŕňali okrem vybraného okruhu termínov zo všeobecnej anatómie aj anatómiu zubov, termíny označujúce smer a polohu (hlavy a zubov) a pod. V klinickej terminológii by sa zamerali okrem zubno-lekárskeho odboru aj na oblasť orálnej a maxilofaciálnej chirurgie. Nová učebnica, ktorá zohľadňuje všetky požiadavky praxe, bude vytvorená v spolupráci s klinikou stomatológie.

Kľúčové slová: lekárska terminológia, zubné lekárstvo, anatómia a choroby ústnej dutiny, orálna a maxilofaciálna chirurgia

Abstract: There aren't any particular textbooks to teach the course of Medical terminology in dentistry at many faculties in the Czech Republic or Slovakia. One of the reasons is the range of knowledge required from dentists who have to apply a multidisciplinary approach, starting in disciplines of general medicine up to the special orientation to health and diseases of the oral and the maxillofacial area. Obviously, there is necessity to create appropriately combined course materials, reflecting in larger extend the need for special terms in dentistry. In the field of anatomical terminology it covers the selected terms in general anatomy as well as teeth anatomy, expressions of directions and location, etc. In the clinical terminology there should be focus on various fields of dentistry, the field of oral and maxillofacial surgery. The new textbook, taking into consideration all requirements of praxis, is going to be created in cooperation with the clinic of dentistry.

Key words: medical terminology, dentistry, anatomy and diseases of oral cavity, oral and maxillofacial surgery

1 Úvod

Z porovnania dĺžky štúdia zubného lekárstva na Slovensku a v Čechách vyplýva, že na Slovensku trvá štúdium 6 rokov a v Čechách 5 rokov (od roku 2004/2005). V oboch krajinách sa absolventom udeľuje titul MDDr. Edukácia slovenských zubných lekárov kladie za prioritné poznatky teoretických, predklinických, klinických predmetov medicíny a zubného lekárstva v kontexte s integritou celého organizmu, pričom absolvent štúdia má uplatňovať všeobecno-medicínsky pohľad v symbióze s multidisciplinárnym medicínskym prístupom. Zubný lekár by mal dokázať posúdiť prejavy celkových ochorení s ochoreniami v oblasti ústnej dutiny a tváre, ktoré vychádzajú zo štúdia všeobecno-medicínskych klinických predmetov.

V Českej republike sa skrátением štúdia obmedzilo všeobecno-medicínske vzdelanie na úkor praktickej výučby, s argumentom, že absolvent by mal byť schopný ihneď začať samostatne pracovať. Ako ukázala anketa v bulletine Jednička (č. 5/2014) 1. lekárskej fakulty UK Praha k otázke eventuálneho rozšírenia štúdia na 6 rokov, existujú názory, ktoré toto opatrenie vidia ako chybné a zdôvodňujú to takto: „Moderní zubní lékař bude potřebovat stejně robustní všeobecně medicínský základ jako absolvent všeobecného lékařství“ (prof. J. Mazánek); „K hlavním důvodům pro prodloužení doby studia patří především vyšší morbidita pacientů napříč všemi věkovými skupinami“ (prof. J. Dušková).

Funkcia latinčiny je dodnes nezastupiteľná v hlavných lekárskejších oblastiach, v anatomickej, klinicko-patologickej, ako aj farmaceutickej terminológii. Anatomické a klinické termíny, ktoré sa dnes používajú v medicíne, sú latinské, resp. latinizované grécke pojmy, ktorých pôvod sa dá sledovať až do 5. stor. pred n. l. (Gadebusch Bondio a kol., 2007, s. 10).

Anatomická a klinická terminológia pre zubné lekárstvo nemá v súčasnosti na Slovensku ani v Čechách oficiálne kodifikovanú latinskú terminológiu vydanú knižne. Nie je k dispozícii ani jednotná učebnica ako hodnoverný terminologický zdroj pre študentov, zubných lekárov a maxilofaciálnych chirurgov. Lekárske fakulty, kde prebieha edukácia zubných lekárov, to riešia vlastnými internými učebnými textami (skriptá, handouty apod.), čo je samozrejme len náhradné a insuficientné riešenie. Bohužiaľ ani pre predmet latinská lekárska terminológia v zubnom lekárstve neexistujú samostatné výučbové materiály (používajú sa učebné texty pre všeobecné lekárstvo s doplnkami).

S tým úzko súvisí používanie latinskej lekárskej terminológie na slovenských klinikách stomatológie / zubného lekárstva a maxilofaciálnej / tvárovo-čelustnej chirurgie. Lekári podľa predpisov vypisujú diagnózy s číselným kódom povinne v slovenčine. V zdravotných záznamoch pacientov (chorobopisoch) sa uvádzajú diagnózy aj v latinčine. Pracovníci kliniky stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie poskytli pre potreby výučby autentické anonymné klinické latinské diagnózy a Ústav cudzích jazykov ponúkol revíziu a jazykovú korektúru písania týchto diagnóz. Ďalším bodom spolupráce zo strany kliniky je vytypovanie všeobecných a špecifických termínov pre zubné lekárstvo a maxilofaciálnu chirurgiu.

2 Princípy tvorby učebnice lekárskej terminológie pre zubné lekárstvo

Tvorba skript či učebníc lekárskej terminológie pre zubných lekárov a maxilofaciálnych chirurgov sa ako tvorba každej príručky tohto typu zameriava nielen na nevyhnutné lingvistické aspekty, t. j. slovnú zásobu, základné paradigmy a ich precvičovanie, ale aj na praktické požiadavky odboru. V zubnom lekárstve a tvárovo-čelustnej chirurgii to znamená uplatňovať v praxi multidisciplinárny

prístup, počínajúc od všeobecno-medicínskych disciplín až po špeciálne zameranie na zdravie a choroby ústnej dutiny a maxilofaciálnej oblasti. Okrem toho je tu aj aspekt terminologický – učebnica je pokusom o zosumarizovanie a prípadnú korekciu latinských zubno-lekárskejších a maxilofaciálnych chirurgických termínov a ich slovenských paralel.

Učebnica lekárskej terminológie pre zubné lekárstvo vychádza z teoretických a praktických potrieb, ktoré zahŕňajú:

- odbornú slovnú zásobu zameranú na zubné lekárstvo, maxilofaciálnu chirurgiu a základné medicínske odbory (napr. anatómiu, fyziológiu, internú medicínu, chirurgiu, pediatriu, psychiatriu, gynekológiu), ale aj na príbuzné odbory (napr. ORL, neurochirurgiu, traumatológiu, oftalmológiu, onkológiu, plastickú chirurgiu), ako i niektoré iné špecializované odbory (napr. kardiológiu, endokrinológiu, hematológiu),
- gramatické kategórie a javy vysvetľované štruktúrne i obsahovo,
- tvorenie slov pomocou typických gréckych a latinských prefixov, sufixov a základov slov,
- termíny a terminologické konštrukcie, ktoré vychádzajú priamo z odborného názvoslovnia a diagnóz,
- gramatická stránka písania receptu, pretože u nás sa stále udržuje tradícia písania receptov po latinsky,
- stručný historický náhľad na medicínsku terminológiu.

V tejto súvislosti treba spomenúť výučbu anatómie na Jesseniovej lekárskej fakulte UK Martin, ktorá prebieha s dôrazom na všeobecné medicínske vzdelanie tak, že:

1. semester je zameraný na všeobecné lekárstvo
2. semester je kombinovaný (skrátaná výučba niektorých systémov) + skúška
3. semester je špecializovaný na zubné lekárstvo, t. j. topografickú anatómiu orálnej a maxilofaciálnej oblasti a končí záverečnou skúškou (pozri v internetových zdrojoch).

V jednotlivých kapitolách sa podáva výklad najdôležitejších latinských (ale i gréckych) gramatických javov, ktorých poznanie je potrebné na pochopenie formy, ale najmä obsahu termínov. Učebnica ponúka ku gramatickej látke rad cvičení, každá lekcija obsahuje tiež slovný (terminologický) materiál, ktorý je potom sústredený aj v centrálnom slovníku. Jednotlivé cvičenia tvoria organický celok, ktorého zložky na seba nadväzujú gramaticky aj lexikálne a sú vnútorne pospájané náležitými metodickými zásadami.

Osvojiť si termín znamená osvojiť si vedome a dôsledne jeho formálnu i obsahovú zložku. Každý komplikovanejší pojem a termín treba dôkladne analyzovať

a následne urobiť aj syntézu – s cieľom pochopiť jeho jednotlivé zložky a zároveň pochopiť celok. Ovládanie štruktúry termínov, frekventovaných slovotvorných prvkov a ich významov zabezpečuje bezpečnú sémantickú orientáciu v odvodených a zložených pomenovaniach či viacslovných termínoch a pomocou analýzy a syntézy umožňuje pochopiť i neznáme termíny. Je preto zmysluplné dať prednosť týmto metódam pred mechanickým učením.

Prvým dôležitým krokom k tomu, aby sme mohli naplniť tieto ciele a zásady, je vytvoriť korpus základných anatomických a klinických termínov. V našom prípade najmä termínov z oblasti zubného lekárstva a maxilofaciálnej chirurgie, pretože zdroje zo základných medicínskych disciplín sú už dostatočne spracované. Pri anatomických zubno-lekárskych termínoch v latinčine vychádzame z medzinárodne platnej analytickej nomenklatúry (Terminologia Anatomica, 1998), učebníc anatómie (Čihák, 2001, 2002; Mráz 2004, 2005) a slovníka anatómie (Dauber, 2007). Pri klinických/zubno-lekárskych termínoch z Medzinárodnej klasifikácie chorôb (ICD-10, 2011) a korpusu z kliniky stomatológie v Martine, ale i iných prístupných databáz.

3 Špecifické zubno-lekárske anatomické a klinické termíny

3.1 Termíny označujúce smer a polohu na hlave

Pri týchto termínoch je *condicio sine qua non* brať do úvahy charakteristiky, špecifiká a najmä ich správne používanie v určitých kontextoch (Bujalková, Mellová, 2010, s. 20, 22). **Na hlave** sa pre štruktúry orientované smerom nahor a nadol nepoužívajú pomenovania *cranialis* a *caudalis*, ale používajú sa tu názvy *superior* – *inferior*, napr. *palpebra superior*, *palpebra inferior*, *labium superius*, *labium inferius*, *facies superior et inferior corporis ossis sphenoidalis* atď. Na opis priebehu ciev a nervov sa však termíny *cranialis* a *caudalis* používajú aj na hlave, napr. *arteria facialis* prebieha na tvári šikmo kraniálne (kranioventrálne).

Z hľadiska anatomických smerov je dôležité vedieť, že v mozgu sú všetky smery posunuté o 90 ° ventrálnym smerom, t. j. dopredu. Je to dané vývojom CNS, kedy sa mozgový vak ohýba voči nervovej trubici smerom dopredu. Preto na vyjadrenie smeru „dopredu“ sa tu používa termín:

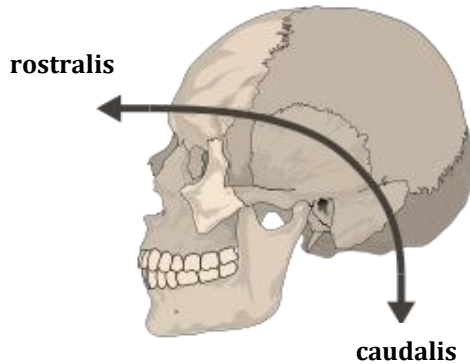
rostralis – zobákový (smerom k prednej časti hlavy), z lat. *rostrum* – zobák.

Okrem všeobecne platných termínov *lateralis* a *medialis* sa na hlave používajú napríklad na oku alebo na kostiach lebky aj tieto pomenovania:

occipitalis – záhlavný, z lat. *occiput*, *occipitis*) – záhlavie;

nasalis – nosový, (t. j. smerom k nosu uloženému v strede), z lat. *nasus* – nos;

temporalis – spánkový, (t. j. na boku hlavy), z lat. *tempora* (pl.) – spánky, sluchy.

Obr. 1: Zdroj: https://de.wikipedia.org/wiki/Anatomische_Lage-_und_Richtungsbezeichnungen

Pre štruktúry hlavy ležiace vzadu a hore sa používajú pomenovania:

oralis – ústny, z lat. *os, oris* – ústa, smerom k ústam; termín sa používa najmä pri opise tráviacej sústavy;

aboralis – smerom od úst, z lat. *ab* – od, *os, oris* – ústa; termín sa používa najmä pri opise tráviacej sústavy;

labialis – perový, z lat. *labium* – pera;

mentalis – bradový, z lat. *mentum* – brada;

facialis – tvárový, z lat. *facies* – tvár;

frontalis – čelový, v oblasti čela, z lat. *frons, frontis* – čelo.

3.2 Termíny označujúce smer a polohu na zuboch

Na zuboch sa na označenie smeru a polohy používajú špeciálne termíny, napr. pre zakrivenie zubného oblúka sa pri pomenovaní plôch koruniiek zubov používa termín *mesialis* namiesto termínu *medialis* pri rezákoch a namiesto termínu *anterior* pri ostatných zuboch. Podobne termín *distalis* sa používa namiesto termínu *lateralis* pri rezákoch a namiesto termínu *posterior* pri ostatných zuboch. Najfrekvencovanejšie sú tieto termíny:

coronalis – smerom ku korunke zuba, z lat. *corona* – veniec, koruna;

cervicalis – krčkový, smerom k zubnému krčku, z lat. *cervix, cervicis* – krk, šija, krček;

radicularis – koreňový, týkajúci sa koreňa zuba, z lat. *radicula* – korieňok;

apicalis – hrotový, smerom k hrotu koreňa zuba, z lat. *apex, apicis* – hrot;

mesialis – meziálny, smerom ku stredu zubného oblúka, z gr. *mesos* – stredný, uprostred;

distalis – vzdialenejší, smerom ku koncu zubného oblúka, z lat. *distare* – byť vzdialený, byť oddelený;

approximalis – smerom k najbližšiemu zubu, z lat. *ad* (tu asimilované na *ap-*) – k, ku, pri; *proximus* – najbližší;

vestibularis – predsieňový, smerom k predsieni úst, z lat. *vestibulum* – predsieň, vchod;

labialis – perový, smerom k perám obrátená strana zuba, z lat. *labium* – pera;

buccalis – lícný, tvárový, smerujúci k lícu, z lat. *bucca* – líce, tvár;

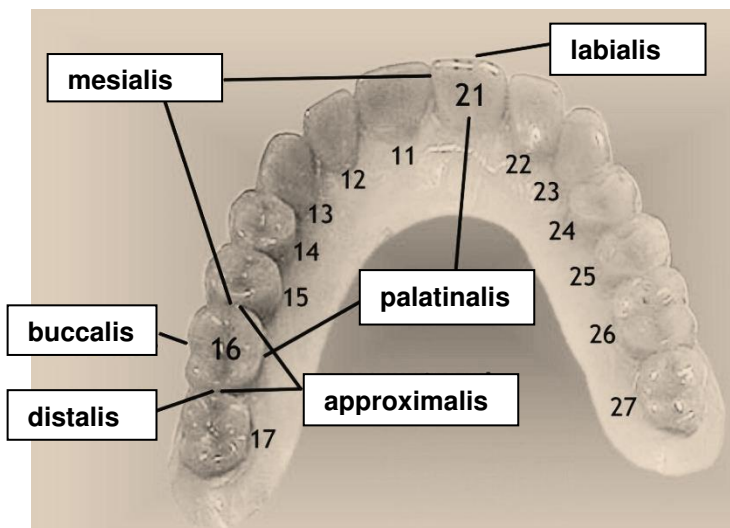
palatalis/palatinalis – podnebný, smerom k podnebiu, z lat. *palatum* – podnebie;

lingualis – jazykový, majúci vzťah/smerujúci k jazyku, z lat. *lingua* – jazyk;

occlusalis – oklúzny, obrátený k zubu protiláhlého zubného oblúka, týkajúci sa uzáveru (zhryzu), z lat. *occludere* – zavrieť;

incisalis – týkajúci sa rezacej hrany zuba, z lat. *incidere* – vrezat', vyrezat';

interdentalis – medzizubný, nachádzajúci sa medzi dvoma zubmi, z lat. *inter* – medzi; *dens, dentis* – zub.

Obr. 2: Označenie polohy a smeru na čelusti. Zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d0/Lage-_und_Verh%C3%A4ltnisbestimmung_Zahn.jpg

3.3 Termíny v klinických zubno-lekárskych diagnózach (= klinický korpus)

V tejto podkapitole uvádzame pre záujemcov z radov latinčinárov prehľad živých, t. j. reálne používaných zubno-lekárskych latinských diagnóz z martinskej kliniky, ktoré budú súčasťou klinického korpusu použitého v učebnici a doplnené výberom

z iných pracovísk. Je to pre nás veľmi cenný materiál, ktorý si však v mnohých prípadoch vyžaduje úzku spoluprácu a komentár lekára – odborníka.

A

- Ablatio tumoris
- Abscessus submandibularis et perimandibularis
- Adenocarcinoma orbitae
- Adenoma glandulae parotidis
- Ameloblastoma anguli et rami mandibulae
- Antrotomia
- Arthrosis articulationis temporomandibularis
- Arthropathia
- Avulsio dentis

B

- Basalioma nasi
- Basalioma orbitae

C

- Carcinoma apicis linguae
- Carcinoma baseos oris et processus alveolaris mandibulae
- Carcinoma baseos oris l. dx.
- Ca baseos oris cum metastasibus ad lymphoglandulas submandibulares et colli l. sin
- Carcinoma basocellulare
- Carcinoma buccae l. sin.
- Carcinoma cutis regionis praeauricularis
- Carcinoma in situ baseos oris
- Carcinoma labii oris inferioris
- Carcinoma linguae l. sin.
- Carcinoma marginis linguae
- Carcinoma maxillae
- Carcinoma mucosae
- Carcinoma oropharyngis
- Carcinoma palati duri
- Carcinoma palati mollis
- Carcinoma radices linguae et oropharyngis
- Carcinoma regionis retromandibularis
- Carcinoma spinocellulare linguae
- Caries profunda dentis 33
- Communicatio oroantralis l. dx. post extractionem dentis 26
- Corpus alienum in antro
- Crista volans
- Cystis folliculare rami mandibulae
- Cystis mandibulae residualis
- Cystis radicularis maxillae

D

- Decubitus regionis premaxillae
- Dehiscentio vulneris

- Dens retinatus cum cysti folliculari
- Dens supernumerarius
- Dentitio difficilis molaris 48
- Dentitio difficilis tertii molaris inferioris lateris dextri
- Dissectio colli

E

- Epulis fissurata
- Excisio fibromatis, lipomatis
- Exostosis processus alveolaris mandibulae
- Exstirpatio cystis
- Extractio dentis

F

- Fibroma faciei et colli
- Fibroma durum
- Fibrosarcoma maxillae
- Fractura anguli mandibulae l. dx. cum dislocatione fragmentorum
- Fractura arcus zygomatici impressiva
- Fractura baseos orbitae
- Fractura completa zygomaticoalveolaris l. dx.
- Fractura corporis mandibulae comminutiva
- Fractura corporis mandibulae cum dente N° 33 in fissura fracturae
- Fractura mandibulae pathologica
- Fractura maxillae Le Fort II
- Fractura processus articularis mandibulae l. sin. dislocata

G

- Gingivitis marginalis
- Gingivostomatitis herpetica
- Granuloma fissuratum

H

- Haemangioma cavernosum linguae
- Hemimandibulectomia propter necrosim

CH

- Cheilitis simplex
- Chondrosarcoma mandibulae

I

- Incisio abscessus

L

- Leukoplakia oris
- Lipoma buccae
- Luxatio mandibulae
- Lymphadenopathia colli
- Lymphangioma colli

M

- Maxillectomia subtotalis l. sin.
- Melanoma malignum faciei

- Mesiodens
- Mordex apertus

N

- Neoplasma malignum colli
- Neuralgia nervi trigemini

O

- Ostectomia mandibulae
- Osteoma mandibulae
- Osteomyelitis maxillae
- Osteoradionecrosis mandibulae
- Osteosynthesis mandibulae

P

- Papiloma palati mollis
- Parodontitis acuta/chronica
- Perforatio disci articularis
- Periodontitis acuta dentis 38
- Periodontitis acuta/chronica
- Periostitis mandibulae
- Phlegmona colli
- Progenia vera
- Pseudocystis mandibulae
- Pulpitis acuta

R

- Radix in antro
- Radix relicta
- Replantatio dentis
- Repositio fracturae mandibulae
- Resectio apicis dentis
- Resectio tumoris
- Retentio molaris tertii inferioris
- Revisio
- Rhabdomyosarcoma mandibulae

S

- Sarcoma mandibulae
- Sequestrectomia mandibulae
- Sialoadenitis glandulae submandibularis l. sin.
- Sialodocholithiasis
- Sialolithiasis
- Sinusitis maxillaris
- Status post resectionem tumoris mandibulae
- Status post suturam vulneris
- Stomatitis
- Subluxatio dentis

T

- Torus palatinus
- Trepanatio dentis

- Tumor buccae
- Tumor colli l. sin.
- Tumor glandulae parotidis l. sin.
- Tumor in regione submandibulari
- Tumor labii oris inferioris
- Tumor linguae
- Tumor orbitae l. dx.

U

- Ulcus mucosae oris

V

- Vulnera scissa faciei
- Vulnus lacerum contusum labii oris superioris
- Vulnus sclopetarium

X

- Xerostomia

4 Spracovanie materiálu v učebnici

Na naplnenie stanovených cieľov a zásad je potom rozhodujúci druhý krok – vypracovanie jednotlivých lekcíí. Texty v lekcíách by mali reagovať na najnovší vývoj, t. j. obsahovať len anatomické termíny z poslednej medzinárodnej nomenklatúry Terminologia anatomica (1998), alebo výklad receptu podľa účinnej látky, ktorý sa zaviedol na Slovensku v nedávnej dobe. Výber termínov a cvičení s miernou prevahou anatomických termínov bude zodpovedať tomu, že študent prvého ročníka sa stretáva najviac s anatomickou nomenklatúrou, ale nezanedbateľnou súčasťou bude aj súbor klinických termínov, najmä zubno-lekárske diagnózy a liečebných postupov.

Lekcie budú mať túto predbežne stanovenú štruktúru:

1. teoretická časť, t. j. gramatický výklad
2. vybrané termíny z anatomického a klinického korpusu aplikované v terminologických konštrukciách a cvičeniach
3. cvičenia budú zamerané na preberané gramatické javy a gramatické štruktúry
4. v cvičeniach budú aplikované zobrazenia orgánov alebo častí tela, ktoré poslúžia na vizualizáciu a objasnenie termínov
5. stabilná časť každej lekcie, Ad illustrandum, vhodnou formou upozorní na niektoré zvláštnosti lekárske termínov, na niektoré čiastočné synonymá a na niektoré historické súvislosti
6. latinsko-slovenský slovník (slovná zásoba príslušnej lekcie).

5 Závěry

V priebehu výučby sa študenti zubného lekárstva zoznamujú s lekáorskými termínmi, ktoré patria do všeobecno-medicínskych disciplín, ale najmä do oblasti zubného lekárstva a tvárovo-čelustnej chirurgie. Keďže pre predmet lekárska terminológia v zubnom lekárstve nemá v súčasnosti väčšina fakúlt v Čechách ani na Slovensku výučbové materiály, je potrebné vytvoriť vhodne kombinované učebné materiály, ktoré by vo väčšej miere reflektovali potreby zubného lekárstva vrátane jeho špecifickej terminológie.

To znamená zamerať sa v oblasti anatomickej terminológie okrem vybraného okruhu termínov zo všeobecnej anatómie aj na anatómiu zubov a tvárovej oblasti, na špeciálne termíny označujúce smer a polohu hlavy a zubov a pod. V klinickej terminológii využiť pri tvorbe učebnice korpus reálne používaných zubno-lekáorských latinských diagnóz z martinskej kliniky a iných prístupných databáz. Tým prejedukujeme nevyhnutnú spoluprácu lingvistu a odborníka – zubného lekára, pretože veľa termínov si vyžaduje jeho objasnenie a používanie v praxi.

Takto by sa mohla splniť kľúčová požiadavka novej učebnice z lingvisticko-didaktického hľadiska – skĺbenie teoretickej časti (t. j. gramatiky) s praktickými požiadavkami štúdia zubného lekárstva.

Literatúra

- BUJALKOVÁ, M., & MELLOVÁ, Y. (2010). Termini situm et directionem partium corporis indicantes. In *Anatomická nomenklatúra včera, dnes a zajtra*. Zborník referátov. Košice: UPJŠ, s. 16–23.
- ČIHÁK, R. (2001). *Anatomie I*. Praha: Grada.
- ČIHÁK, R. (2002). *Anatomie II*. Praha: Avicenum.
- DAUBER, W. (2007). *Feneisův obrazový slovník anatomie*. 3. české vydání. Praha: Grada.
- GADEBUSCH BONDIO, M. A KOL. (2007). *Lingua medica. Lehrbuch zur medizinischen und Zahnmedizinischen Terminologie*. Berlin: Logos Verlag.
- ICD-10. (2011). *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems*. 10th Revision. Edition 2010. 3.v. Geneva: World Health Organisation.
- Jednička. Bulletin 1. lékařské fakulty UK*. (2014). Ročník II, číslo 5.
- MRÁZ, P. A KOL. (2004). *Anatómia ľudského tela 1*. Bratislava: SAP.
- MRÁZ, P. A KOL. (2005). *Anatómia ľudského tela 2*. Bratislava: SAP.
- TERMINOLOGIA ANATOMICA. International Anatomical Terminology*. (1998). Stuttgart, New York: Georg Thieme.

Internetové zdroje

- <http://www.jfmed.uniba.sk/pracoviska/vedecko-pedagogicke-pracoviska/teoreticke-ustavy/ustav-anatomie/pregradualne-studium/1-rocnik-zl-ls-prednasky-a-prakticke-cvicenia/>
- <http://www.jfmed.uniba.sk/pracoviska/vedecko-pedagogicke-pracoviska/teoreticke-ustavy/ustav-anatomie/pregradualne-studium/2-rocnik-zl-zs-prednasky-a-prakticke-cvicenia/>

http://staryweb.jfmed.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/Anat_Files/1.stomatologia-handouty-kosti_klby.pdf

https://de.wikipedia.org/wiki/Anatomische_Lage-_und_Richtungsbezeichnungen

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d0/Lage-_und_Verh%C3%A4ltnisbestimmung_Zahn.jpg

Bionote

Mária Bujalková, e-mail: bujalkova@jfmed.uniba.sk, Ústav cudzích jazykov, Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine.

PhDr. Mária Bujalková, PhD., Head of Department of Foreign Languages, Jessenius Faculty of Medicine, Martin, Comenius University in Bratislava, specializes in Latin medical terminology, history of medicine and theory of terminology. She has authored 1 monograph, 4 textbooks, over 60 research papers and has 115 citations.

Dagmar Statelová, e-mail: statelova@jfmed.uniba.sk, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie, Univerzitná nemocnica a Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Univerzita Komenského v Bratislave.

Assoc. Prof. Dagmar Statelová, M.D., PhD, Head of Clinic of Stomatology and Maxillofacial Surgery, University Hospital and Jessenius Faculty of Medicine, Martin, Comenius University, specializes in oral and maxillofacial surgery. She has authored and co-authored 1 monograph, 4 textbooks, 150 research papers and has 180 citations.

Tento príspevok vznikol v rámci projektu **Zubné lekárstvo – nový študijný program na JLF UK v Martine. Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť**. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Funding Acknowledgement: This paper is a result of the project: Dentistry – New Study Program at Jessenius Faculty of Medicine, Martin, Comenius University in Bratislava. Modern Education for the Knowledge-Based Society; the project is co-financed by EU funds.